

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Adhortatio ad diuinum amorem cap. xxxix

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

addidit quartam Syrio Cypriacq; conceptam, quæ Adonim dicitur adamasse formosissimum puerum: quam possumus interpretari esse nefandissimam Sodomitarū uenerem: de qua superius satis dictum est, ut addi præterea nihil necesse sit.

Adhortatio ad diuinum amorem
Cap. XXXIX.

Quoties ergo ad uenerem, & ad amorem procliuius, atque propensius inclinari te senseris, quasi in tua genesi Venus & Mercurius congressu, conspectuque mutuo coniuncti fuerint, quo fidere gentos procliuiiores solere esse ad amorem astronomi suis commentis fingunt, audi quid tibi agendum sit sine offensione Dei, & sine pernicie dānoq; salutis. Inclinaris tu forte tua natura ad Venerem, & ad amorem: parcē dum est tibi, hic nondum aliquid mali est, immo multū boni, modo tu ad eam tantum intendas Venerem: quæ ex Cælo orta est, & cœlestis dicitur, & quæ cœlestem ac diuinum amorem ex se parit: uel si id, quasi nimis arduū, præstare omnino non potes, ad huc saluæ res sunt, aliud tibi remedium restat: habes alteram Venerē, quā sequaris: quæ Ioue nata nuptiis gaudet legitimis: hanc adire potes, & dum licet, matrimonio copulari, quod Deus instituit legitimum, & sanctum, & impudicam illā Vulcani uxorem, una cum Adonis amica uitare. Verū nos qui coelibem uitam ducimus, ad illam cœlestem tantum Venerem, & ad amorem illum supernum totā debemus aciem mentis attollere: & quum quid usquā oculis arridet, pulchri, actutum nos recipere introrsus ad animum, & hanc eandem speciem, quæ tantopere oculis placet, quærere extra corpus: quatenus mens nostra, per ea quæ arrident oculis, statim ad contemplandam inuisibilem speciem illius diuinæ pulchritudinis

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

erigatur. Hoc enim modo amor ex humano coelestis redditur, qui solus semper, & ubiq; foedo, atq; terreno illo amore contēpto, à nobis est præ cunctis rebus opotandus. Nam quid ulterius quærendum nobis erit, ubi Deum ipsum habuerimus: qui unus est pulchrorū omnium longe pulcherrimus, cuius pulchritudinem, ut ille ait, sol & luna mirantur. Is est, in quo mens humana perpetuo sine torpore quiescet, & animus suppeditatione omnium bonorū sine saturitate replebitur: semper absq; ullo interuentu mali in sola ipsius Dei fruitione beatus. Ad hunc ergo perfectum amorem toto feramur affectu: eiq; cathenatis nexibus hæreamus. Ab hoc autem amore quicumque capitur, tum maxime liber est, quum maxime captiuus. Non sit ergo nobis hæc terrena species, & corporalis pulchritudo lenocinium carnalium uoluptatum: sed exhibeat potius nobis supernæ illius pulchritudinis exemplar: ut ex eo aspectu pulchrorum, pulchritudo illa coelestis, tanquam ex speculi repercussione relucens, ad sui amorem nos prouocet. Est enim præscriptus ordo naturæ, ut ab his, quæ sensibus patent, euehamur ad ea, quæ non nisi mentis agitatione comprehenduntur. Ideo Paulus apostolus, Inuisibilia Dei, inquit, per ea, quæ facta sunt, à creatura mundi intellecta conspiciuntur. Et maximus ecclesiæ doctor Gregorius, Cælorum, ait, regnū ideo terrenis rebus simile esse phibetur, ut per ea, q̄ animus nouit, surgat ad incognita, quæ nō nouit. Cuncta ergo, secundū Apostoli sententiā, ex uisibilibus ad inuisibilia, & à corporalibus ad incorporalia, & à manifestis ad occulta, & à terrenis deniq; ad coelestia referenda sunt. Quid q̄ eiusmodi notiones, non solum in creaturis omnibus habeantur, sed etiam in sacris literis ubiq; pro certa spiritali intelligētia deprehēdantur. Nā tam in prophetis, quàm etiam in apertis historiis occulta quædam mysteria per formas, & imagines rerum uisibilem undique, sese nobis ostendunt, quæ

Roma. 1

diuino tantum spiritus, & non humanae doctrinae scientia ualent explanari. Scribit Pythagoreus Archytas eum nullo pacto debere censerī sapientem, qui à Deo ad res creatas cogitatione non transeat: atque ab his ipsis rebus ad Deum rursus eiusdem cognitionis admīniculo non ascendat. Sapientissime sanè dictum: nam impossibile est profecto homini adhuc in carne uiuenti, quicquam de arcanis, atque coelestibus contemplari, nisi per imaginem, & similitudinem, aut umbram rerum uisibilium, quas ita creauit ille summus opifex Deus, ut in his disciplinam quandam poneret rerum inuisibiliū. Socrates p̄p̄ea (ut legitime apud Platonē) fātebatur se p̄p̄ētissimū omnīū esse ad amorē, & t̄n̄ unus omnium ab omnibus perhibetur amauisse legitime. Is enim etsi per omnem uitam palam, sine ulla prorsus dissimulatione, in castris cupidinis uisus sit militasse, nunquam tamen ab ullo notatus est, quasi minus pudice dilexerit. At qui potius quicquid formosum in multis reperiēbat sparsum corporibus, paruipendendo cuiusque speciem, id totum in unam ueluti formam perfectam coagmentabat, & auocans sese à corpore, id ipsum ad illam coelestem pulchritudinem referebat. Porro si nouerat facere id ethnicus, quanto magis christianus: qui Deum toto corde tota anima, & omnibus uiribus, ex diuinæ legis p̄cepto tenetur? Et id quidem merito: nam sic dilexit nos prior, ut pro nobis filium suum unigenitum daret, qui quum esset Deus fieret nobiscum homo, nobiscum pateretur, nobiscum habitaret: ut uel sic per uisibilem hominis formam disceremus amare inuisibilem Deum. Quid enim mirandum est, si natura ad amorē inclinamur: quū in dilectionis p̄cepto, Dei uidelicet, & p̄ximi, p̄deat tota lex, & p̄phetā, & ipsius legis p̄fectio tota in dilectione cōstituatur? Quin tāta est uis amoris, ac tā late patet, ut et diligere inimicos oporteat: dicēte d̄ño, Diligite inimicos uestros, & bene

Luc. 6

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

facite his, qui uos oderunt. Amare itaque & natura, & præcepto cogimur. Amemus ergo, sed legitime, sed pudice, sed honeste. Et enim ista inclinatio sic dirigenda est, ut ordinatam habeat dilectionem, & diligat quod diligendum est, nec plus, minusve quam diligendum est, aut æque, quod plus, minusve est diligendum. Ea ergo amoris ratio est habenda, ut uniuersos affectus, quibus prauè in terrenis rebus utimur, temperemus, & in Deum totis feramur habenis. Concitationes quidem animorum, quibus trahimur ad amorem, bigæ, aut quadrigæ similes esse perhibentur, ubi aurigæ moderantis est uia scire, non equorum trahentium, atque ad eum ipsum rectorem pertinet statuere qua sit eundem, non ad equos uectores. Quandiu enim arte moderabitur, quantumlibet concitatus feratur, non offendet: sed si moderato ris inscitia deerrauerit à recta, quantumuis placide, aut leniter eat, in abrupta corruet, uel incōfragosis uexabitur, uel certe, quominus opus fuerit, deferretur. Sic planè est cursus uitæ huius, quæ affectibus quidem semper uelut equis pernicipibus trahitur: sed refert qua uia, & quo moderamine feratur. Dirigendi quidem sunt amoris affectus semper ad dilectionem Dei, & proximi propter Deum: atque omnis cura nostra adhibenda est, ut in ipso, & cum ipso, & per ipsum omnia diligamus: ita ut ne nos quidem ipsos, nisi per Deum amemus: quando & ipse quoque dilexit nos per nos, & propter nos miseratus est nostri. Ecquid Deus non fecit, ut à nobis merito præ omnibus amaretur? quid non adinuenit? quid omisit? Quin uel ex hoc uno nosce quæso, quàm uehementer nos amauit: qui ob admirabilem amorè suum in nos nullo nostro merito comparatum, de cælo descendens factus est homo, inops, humilis, subditus, contemptibilis, abiectus, passibilis, & tristis denique usque ad mortem crucis. O bone Iesu, qualia, & quanta sustulisti pro nobis? quibus nos affecisti meritis, indignos

ullis m
donast
ergo e
præfer
libero
nesve
ma no
disim
omnib
gratia,
ritate.
ter, tu
dicere
ptor, &
tus, qu
amat
amat
dulcis
has &
omni
sagit,
tantur
omni
gis, tu
bitrat
Tu pl
isti dic
rerun
tes cla

S
udo

illis muneribus tuis? Quas culpas, quas iniurias con-
 donasti nobis miseris, atque immerentibus? Quem nā
 ergo ex omnibus mortalibus conferre merito, nedum
 præferre tibi in amore poterimus? Num uxorem? num
 liberos? aut amicum? num parentes? cognatos? affi-
 nes? aut alium quempiam necessitudine aliqua maxi-
 ma nobis, siue officiorum, siue meritorum causa coniun-
 ctissimum? Tu sanè omnibus præcellis beniuolentiæ,
 omnibus præis forma, & decore, omnibus antecedis
 gratia, omnibus antecellis meritis, omnibus præstas cha-
 ritate. Tu unus omnibus factus es omnia: tu nobis pa-
 ter, tu frater, tu dominus, tu amicus, tu (quod uix ausim
 dicere) compar minister, tu seruator, ac denique redem-
 ptor, & remunerator largissimus. O ergo nimium ingra-
 tus, qui te non toto corde amato multo ingrator, qui
 amat quicquam extra te: o ingratisimus omnium, qui
 amat aliquid plusquam te. Ad te nunc ergo currimus
 dulcissime Iesu, ut tu, qui omnia trahis, quum uelis, tra-
 has & nos ad te. Eia bone Iesu trahe nos, ita ut obli-
 omnium, quæ in mundo placent, & quicquid terrenum
 sapit, te solum diligamus, tibi tantum seruiamus, de te,
 tantum meditemur. Trahe quæso pie Iesu tu, qui es
 omnia, & à quo omnia, & in quo omnia. Tu naturā re-
 gis; tu sideribus imperas, tu fata dirigis, mutasq; tuo ar-
 bitratu: quum tu tamen maneat semper immutabilis.
 Tu plus sanè trahis quàm natura, plus exhibes q̄ (quod
 isti dicunt) fatum, plus inclinas quam sidera: plus nites, q̄
 rerum omnium pulchritudines. Ecce domine ad te flē-
 tes clamamus, saluator mundi salua nos.

Solutio ad id quod dicitur, crescite & multi-
 plicamini. Cap. XL.

Sed hæcenus de inclinationibus ad amorem: nunc
 respondere aliis argumentis oportet, quæ restant
 & quia de multiplicatione, & repletione terre, in
 udo oris semper lasciuus hominibus innatat, non est per